
ERMENİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİNİN 77. SAYISI YAYINLANDI

23.05.2025

Değerli Okurlarımız,

Ermeni Araştırmaları dergisinin 77. sayısı ile siz değerli okurlarımızla yeniden buluşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bu sayımızda, bir başyazının yanı sıra dört araştırma makalesi ve bir kitap incelemesi yer almaktadır. Her biri titizlikle hazırlanmış bu çalışmaların, alan yazımına katkı sunmasını ve ilgiyle takip edilmesini umuyoruz.

Olaylar ve Yorumlar başlıklı editoryal yazıda E. Büyükelçi Alev Kılıç, Kasım 2024-Nisan 2025 döneminde Ermenistanda yaşanan iç siyasi gelişmeler, dış ilişkiler, Azerbaycanla barış süreci ve Türkiye-Ermenistan normalleşme sürecini kapsamlı şekilde ele almaktadır. İç politikada, muhalefet anayasa değişikliği ve "soykırım" tanımının öncelik olmadığı beyanına yönelik resmi tutumu sert şekilde eleştirmiş; yönetimi meşruiyet kriziyle itham etmiştir. Barış Antlaşması sürecinde metin üzerinde mutabakat sağlansa da anayasa değişikliği ve Zengezur Koridoru gibi engeller nedeniyle sonuç alınamamıştır. Dış politikada Erivanın Batıya yakınlaşma adımları dikkat çekerken, Rusya ile ilişkilerde denge arayışı devam etmiştir. Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde ise doğrudan temasların sürdüğü, sınır geçişlerinin açılması yönünde Ermeni tarafının beklentilerini yinelediği bir dönem yaşanmıştır. Antalya Diplomasi Forumuna katılım ve üç Güney Kafkas ülkesi dışişleri bakanlarının paneli, bölgesel iş birliği açısından umut verici bir gelişme olarak kaydedilmiştir.

77. sayımızın ilk araştırma makalesi, Nurullah Çetine ait **Kazakistanda Levon İ. Mirzoyan Döneminde İdari Kadroların Yapılanması (1933-1936)** başlıklı çalışmadır. Bu makalede Çetin, Sovyetler Birliğinin Kazakistandaki yönetim yapısını şekillendiren önemli figürlerden biri olan Ermeni devlet adamı Levon İ. Mirzoyanın görev süresini mercek altına almaktadır. 1933-1936 yılları arasındaki dönemi kapsayan bu çalışma, Mirzoyanın reformlarının yalnızca Kazakistan için değil, aynı zamanda Sovyetler Birliği genelinde bölgesel yönetim pratiklerine örnek teşkil ettiğini ortaya koymaktadır. Merkezi Sovyet politikalarıyla uyumlu olmakla birlikte, yerel koşullara duyarlılık gösteren bir idari modelin inşasına odaklanan Mirzoyan dönemi, bu yönüyle dikkat çekicidir. Arşiv belgelerine dayanan bu titiz araştırma, sosyalist sistemin Kazakistandaki dönüşüm sürecini anlamaya yönelik güçlü bir zemin sunmayı amaçlamaktadır.

77. sayımızda yer verdiğimiz ikinci makale, Fatma Jale Gül Çorukun kaleme aldığı **Hatabala (Խաթաբալա) Dergisi Karikatürlerindeki Osmanlı İmajı Üzerine Bir İnceleme** başlıklı çalışmasıdır. Çoruk, 20. yüzyıl başlarında yayımlanan Ermenice hiciv dergisi Hatabala üzerinden Osmanlı Devletinin nasıl karikatürize edildiğini incelemiştir. 1906-1926 yılları arasında, kesintili de olsa 437 sayı çıkaran Hatabala, Osmanlıyı mizahın diliyle resmeden bir süreli yayın olarak öne çıkmıştır. Hatabala, devlet adamlarından idari yapıya, ordudan hareme, kadın imgesinden dış ilişkiler ve Batılılaşma tartışmalarına kadar pek çok konuyu ele almıştır. Çoruk bu

makalede, yalnızca Hatabalanın Osmanlıyı nasıl tasvir ettiğini değil; bu tasvirlerin ön yargılı bir yaklaşım içerip içermediğini de sorgulamaktadır.

77. sayımızın üçüncü makalesi Tunay Şendalın kaleme aldığı **Talât Paşa Suikastının Batı Basınındaki Yansımaları** isimli çalışmadır. Şendal, I. Dünya Savaşı sonrasında, Berlinde bir Ermeni tarafından düzenlenen suikast sonucu hayatını kaybeden Talat Paşanın vefatının, dönemin ABD ve Avrupa basınında nasıl yer bulduğunu incelemektedir. Çalışma, 15-23 Mart 1921 tarihleri arasında sınırlı tutulmuş ve bu döneme ait gazete haberleri nitel araştırma yöntemi çerçevesinde analiz edilmiştir. Suikastın yalnızca politik etkileri değil, aynı zamanda dönemin uluslararası kamuoyundaki algılanma biçimi ve basının ideolojik yönelimi bağlamında da değerlendirildiği bu çalışma, tarihsel olayların basın yoluyla nasıl anlamlandırıldığına dair önemli bir örnek sunmaktadır.

77. sayımızın dördüncü araştırma makalesi Gamze İmenin **Tebriz Başkonsolosu İhsan Hüsnü Beyin Raporu Işığında İranda Ermeni Komitelerinin Faaliyetleri: Diplomatik ve Stratejik Yaklaşımlar** başlıklı çalışmasıdır. Makalede, Osmanlı arşiv belgeleri temel alınarak; telif eserler ile farklı bakış açılarını yansıtan eleştirel analizlerden kapsamlı biçimde yararlanılmıştır.

77. sayımızda bir kitap incelemesine de yer verilmiştir. Ahmet Can Öktem, Prof. Dr. Kemal Çiçek tarafından kaleme alınan **Musa Dağı Ermenileri, 1915 [] Bir Ayaklanma ve Kaçış Hikâyesi** isimli kitabı değerlendirmiştir. Kitap, Franz Werfel'in romanında anlatılan, 1915'in ortasında Musa Dağı Ermenilerinin, Osmanlı ordusuna karşı sözde kahramanca başkaldırışının hikâyesini incelemektedir. Prof. Çiçek çalışmasını, Werfel'in hikâyesinin bir eleştirisi olarak değil, vuku bulanların tarihinin yeniden inşası şeklinde tanımlamıştır. Çiçek, zengin bir kaynakça kullanarak Musa Dağı İsyanının, öncesinin ve sonrasının çeşitli yönlerini analiz etmiştir.

Keyifli okumalar dileriz.

[77. sayıya erişmek için tıklayınız.](#)

Kaynak/Source: